

Nr 10.

Ankom till Riksdagens kansli den 4 april 1913 kl. 3 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 10, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i gällande bestämmelser rörande indrivningsavgift och uppbördsprovision vid indrivning av kronoutskylder med flera allmänna avgifter.

I en inom Andra kammaren avgiven och till kammarens femte tillfälliga utskott hänvisad motion nr 249 har herr *Sterne* hemställt, att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville föranstalta om en sådan ändring i gällande bestämmelser och instruktioner, att indrivningsavgiften och uppbördsprovisionen vid indrivning av kronoutskylder, ävensom av sådana utskylder och avgifter eller sammanskott av menigheter, som enligt givna stadganden skola uppbäras och redovisas av den, som uppbörden av utskylder till kronan åligger, ävensom vid indrivning av kommunalutskylder, församlingsavgifter till prästerskapet och vägskattemedel, som ej uppbäres i samband med krono-uppbörden, må oavkortade tillkomma den, som i sista hand verkställer indrivningen.

Motionen.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Nu gällande bestämmelser angående indrivningsavgiften för sådana
Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 13 saml. 5 avd. 10 häft. (Nr 10.) 1

Utskottets
yttrande.

resterande utskylder, avgifter och sammanskott av menigheter, som av motionen beröras, återfinnas i följande författningar, nämligen

instruktionen för fjärdingsmännen den 10 november 1855,

kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelser på landet (§ 70),

kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad (§ 70),

kungl. förordningen den 11 juli 1862 angående allmänt ordnande av prästerskapets inkomster, ändrad genom kungl. förordningen den 28 maj 1897 (§ 11),

kungl. förordningen den 12 juli 1878 angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna avgifter m. m.,

lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 (§ 63),

reglementet för uppbördsverket i Stockholm den 23 juli 1908 (§ 12), samt

uppbördsreglementet den 19 maj 1911 (§ 17).

Bland i motionen omnämnda utskylder och avgifter förefinnas icke de avgifter, vilkas indrivning på grund av kungl. kungörelsen den 22 oktober 1886 angående uppbörd av avgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter kan komma att verkställas direkt genom fögderitjänstemännens försorg, men det torde få anses lämpligt, att i samband med den i motionen påyrkade ändringen tages under omprövning, huruvida och i vad mån stadgandena i denna kungl. kungörelse angående uppbördsprovisionens fördelning böra underkastas förändring.

Motionärens hemställan har avseende jämväl å förhållandena i städerna. Men då städerna med undantag av s. k. fögderistäder själva avlöna de tjänstemän, som hava befattning med indrivningen, är det tydligt, att en bestämmelse av i motionen angiven innebörd icke kan för städernas vidkommande meddelas, och har utskottet därför ansett sig böra begränsa frågan att avse allenast landet och de s. k. fögderistäderna. Av motivering till motionen framgår även, att det närmast är förhållandena å landet, som av motionären åsyftats.

Av §§ 9 och 14 i uppbördsreglementet den 19 maj 1911 framgår, att det i första hand är kronofogden, som verkställer indrivningen av i motionen berörda restantier. Emellertid kan på grund av bestämmelserna i 2 § i ovannämnda kungl. förordning den 12 juli 1878 ävensom 11 § i instruktionen för kronofogdarna den 10 november 1855, 4 § 7 mom. i instruktionen samma dag för kronolänsmännen och 2 § 4 mom. i instruktionen

för fjärdingsmännen den 29 september 1899 såväl länsmän som fjärdingsmän av kronofogdarna anlitas för indrivnings verkställande.

Indrivningsavgiften, som uttages av den restskyldige och i allmänhet utgör tre procent av det resterande beloppet, tillfaller kronofogden, då han själv verkställer indrivningen. Då fjärdingsman därtill anlitas, åtnjuter denne hälften och kronofogden andra hälften av indrivningsavgiften. I de fall då länsman verkställer indrivning av kommunalutskylder och församlingsavgifter till prästerskap, äga han och kronofogden att sig emellan lika fördela indrivningsavgiften. Däremot saknas uttryckliga bestämmelser om dennas fördelning, då länsman verkställer indrivning av kronoutskylder och i samband därmed utgående avgifter. I allmänhet torde dock detta förhållande ordnats så, att även i det fallet kronofogde och länsman lika mellan sig fördelat uppboråsprovisionen.

Emellertid föreligga omständigheter, som tala för, att avsikten med stadgandet om indrivningsavgift, då fråga är om kronoutskylder och andra utskylder och avgifter etc., som uppbäras och redovisas i samband med kronouppbörden, var den, att densamma skulle helt tillfalla den, som verkställde det egentliga indrivningsarbetet. Detta stadgande, som nu återfinnes i 17 § i uppboråsreglementet den 19 maj 1911, är till sin huvudsakliga lydelse hämtat från kungl. kungörelsen den 20 maj 1887, varigenom förut befintliga stadganden om stämmoböter med visst undantag upphävdes och ersattes med bestämmelser om indrivningsavgift. Denna kungörelse tillkom i anledning av en Riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 maj 1884, och av denna skrivelse framgår tydligt, att det då var Riksdagens uppfattning, att indrivningsavgiften borde odelad tillfalla den, som i sista hand verkställer indrivningen. Att även Kungl. Maj:t vid kungörelsens utfärdande var av samma mening synes framgå därav, att de ämbetsverk, från vilka med anledning av nämnda riksdagsskrivelse utlåtande infordrades, anslöto sig till denna mening, och den sedermera utfärdade kungörelsen ordagrant överensstämde med ett av dessa ämbetsverk avgivet förslag. Någon ändring i stadgandet i fjärdingsmannainstruktionen, att fjärdingsman, då hans biträde anlitas för indrivning av bl. a. resterande kronouppboråsmedel, skall äga åtnjuta hälften av uppboråsmanens andel i stadgade stämmoböter eller medgiven uppboråsprovision, kom emellertid då icke till stånd. Och ej heller efteråt, då även i denna instruktion uttrycket stämmoböter utbyttis mot indrivningsavgift, har någon ändring vidtagits i bestämmelsen om fjärdingsmans rätt till endast hälften av uppboråsmanen tillkommande provision.

Senare hava visserligen försök gjorts att bringa författningarna i överensstämmelse med den av 1884 års riksdag uttalade åsikten, att indriv-

ningsavgiften bör odelad åtnjutas av den, som verkställer det egentliga indrivningsarbetet. År 1909 väcktes inom Andra kammaren i det syftet en motion, som blev föremål för en ingående behandling av kammarens femte tillfälliga utskott och även i enlighet med utskottets hemställan av kammaren i huvudsak bifölls. Motionen blef emellertid avslagen av Första kammaren.

Utskottet får i likhet med 1884 års riksdag och 1909 års Andra kammare uttala som sin mening, att det är med rättvisa och billighet överensstämmande, att indrivningsavgiften för i motionen omnämnda restantier, tillfaller den, som i sista hand verkställer indrivningen, och på vilken i allmänhet den ojämförligt största och många gånger mycket betungande delen av arbetet med indrivningen vilar. Det kunde visserligen med visst berättigande ifrågasättas, om icke, då fråga är om resterande kommunalutskylder, kronofogden, en enbart av staten avlönad tjänsteman, borde ha särskild ersättning för sitt befattningsstagande med indrivning av dylika slags medel. Men detta förhållande motsvaras ju å andra sidan därav, att fjärdingsmännen, ehuru enbart avlönade av kommunerna, utan särskild ersättning fullgöra bestyr, som avse rena statsändamål. Vidare kan det invändas, att vederbörande fögderitjänsteman borde, även om han för indrivningens verkställande anlitar länsman eller fjärdingsman, åtnjuta del av indrivningsavgiften, då han nämligen under alla förhållanden har att sörja för restantiernas diarieföring samt är ansvarig för deras redovisning liksom ock för skada, som kan vållas av hans underordnades fel eller försummelse. Emellertid torde detta vara ett förhållande, som visserligen i vederbörlig mån bör tagas hänsyn till vid en förestående lönereglering för fögderitjänstemännen, men som icke bör få inverka på rätten till ersättning för den, som verkställer det egentliga indrivningsarbetet, och vilket arbete ju indrivningsavgiften bl. a. är avsedd att utgöra ersättning för. Kvar står ju alltid fögderitjänstemannens rätt till hela provisionen, då han själv verkställer indrivningen, vilket torde vara förhållandet, såsom även motionären påpekat, just i de fall, då indrivningsavgiften kan beräknas uppgå till något mer avsevärt belopp. Beträffande fögderitjänstemännens ansvar i nämnda hänseende vill utskottet erinra om, att dessa f. n. utan särskild gottgörelse få ikläda sig sådant även för andra av deras underordnade verkställda indrivningar än dem, som här avses. Erfarenheten torde ock bestyrka, att kronofogdarna, som ju hava att pröva de till fjärdingsmän utsedda personernas lämplighet och i övrigt äga att ställa dessa till ansvar för begångna oegentligheter, i ytterst sällsynta fall hava åsamkats någon förlust till följd av fjärdingsmännens handhavande av restantieindrivningen.

Då utskottet, ehuru det till fullo delar motionärens synpunkter, ändock icke ansett sig böra hemställa om bifall till motionen, så är det av den anledningen, att enligt vad utskottet gjort sig underrättat om och som även synes av motionen, justitiekanslersämbetet, i underdånig skrivelse den 13 januari 1912 fäst Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på behovet av tydligare bestämmelser rörande indrivningsavgiftens fördelning, och har ämbetet härvid som sin mening uttalat, att avgiften bör odelad tillfalla den, som verkställer det egentliga indrivningsarbetet. Över denna skrivelse har utlåtande infordrats från statskontoret och kammarrätten, vilka ämbetsverk i sin tur anmodat länsstyrelserna att avgiva yttrande, och ha rikets samtliga Konungens befallningshavande till ämbetsverken avlåtut utlåtanden i ärendet. Ämbetsverken äro således för närvarande sysselsatta med den i motionen berörda frågans beredning, och under sådana förhållanden vill utskottet inskränka sig till att uttala sin förhoppning om, att den av Kungl. Maj:t redan igångsatta utredningen i ärendet snarast må leda till det resultat, som med motionen avsetts att vinna.

Alltså får utskottet hemställa,

att herr Sternes förevarande motion icke må till någon Andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1913.

På utskottets vägnar:

ERNST LILJEDAHL.

Vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar *Liljedahl*, *Ingvarsson*, *Andersson* i Höckerum, *Sandstedt*, *Bärg* i Katrineholm, *Torgén*, *Engqvist*, *Indebetou*, *Lindley* och *Isaksson*.
